KITTY COURBOIS OVERLEDEN

Einde van een *karakter*

Kitty Courbois, die zaterdag in een Amsterdams ziekenhuis aan de gevolgen van een hersenbloeding overleed, was een volbloed karakteractrice. Op het toneel, maar evenzeer in films.

Arno Gelder

'*My mother died today. No words, just candles*', twitterde haar dochter Gijsje van Bentum. De actrice is 79 jaar geworden.

Kitty Courbois – die sinds de oprichting van Toneelgroep Amsterdam in 1987 aan het gezelschap was verbonden – behoorde tot de Grote Dames van het Nederlandse toneel. 'Een onvergetelijke *grande dame* van het Nederlandse toneel', typeert directeur Ivo van Hove vanhet gezelschap haar.

Kitty Courbois kon zich meten met groten als Mary Dresselhuys, Ellen Vogel en Ank van der Moer en collega's als Ingeborg Elzevier en Sigrid Koetse, met wie ze in 2014 nog op de planken stond in de komedie *La Paloma*.

Hoewel met hart en ziel verbonden aan het (repertoire)toneel, maakte Kitty Courbois vele uitstapjes naar film en tv. Ze speelde rollen in onder meer *Spetters, Twee vorstinnen en een vorst, Het bittere kruid* en *Op hoop van zegen*, maar ook in tv-series als *Medisch Centrum West, Baantjer, Gooische Vrouwen* en *Toen was geluk heel gewoon*. Vrij recent speelde ze nog in de SBS6-hitserie *Dokter Tinus*.

Volgens Van Hove was ze 'een ensemblespeler pur sang die de kunst verstond om als geen ander moeiteloos tussen het theater, televisie, radio en film te balanceren. Een voorbeeld voor velen na haar.'

Catharina Anna Petronella Antonia Courbois woonde tot haar 21ste in Nijmegen. Ze werkte bij een reclamebureau en maakte vervolgens deel uit van het cabaretensemble van Ted de Braak. Daarna volgde ze de Toneelschool in Arnhem, waar ze in 1960 afstudeerde.

Haar carrière was van een grote veelzijdigheid, waarbij rollen binnen het serieuze toneel haar even gemakkelijk leken af te gaan als haar verschijning in lichtvoetige tv-series. Voor het grote publiek was ze bovenal de actrice met de zware, kruimige stem met een bijna staccatoachtige dictie. Het woord 'nors' viel soms, maar in wezen was Kitty Courbois een opgeruimde persoonlijkheid met veel gevoel voor humor. Haar manier van acteren was robuust en onontkoombaar. Haar Kniertje in *Op hoop van zegen* (1986) was een Knier. Geen meelijwekkende vissersvrouw, maar een dijk van wijf. Toch kon Courbois in zo'n rol prachtig met emoties spelen.

In haar biografische schets, samengesteld door Toneelgroep Amsterdam, antwoordde ze op de vraag wat ze aan zichzelf zou veranderen met een ferm 'Weg met die wallen onder mijn ogen.' En, gevraagd naar haar motto: 'Optimisme.'

Toen ze in 2010 haar 50-jarig toneeljubileum vierde, eerden Toneelgroep Amsterdam en de Stadsschouwburg Amsterdam haar met de Courboisparel – een onderscheiding die ze 'op een zelfgekozen moment aan een zelfgekozen actrice' mocht toekennen. Dat werd, drie jaar later, Halina Reijn.

Kitty Courbois had begin jaren 70 een relatie met de Vlaamse schrijver Hugo Claus (1929-2008). De actrice was goed bevriend met Ramses Shaffy.

In 2012 zei Courbois dat ze wilde blijven spelen zolang het haar was gegeven. 'Niks rustig aan.' Ook dat was typisch Kitty Courbois, die passie aan een grote werklust paarde.